

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

8. In quibus beneficijs possint pensiones constitui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

fiat, & beneficium obtineat, eo ipso esse illi concessum, ut sit quoque pensionis capax. Et Gigas ipse *questione practica ad finem*, ait: Quando taliter dispensatus consecutus fuit beneficium simplex, siue curatum, & illud renuntiasset reseruata sibi annua pensione super fructibus illius, eam poterit retinere, quia idem iuris est de parte, quod de toto *cap. Maioribus de praben. Et Quae de toto, ff. de rei vendica*. Ergo si spurius potest beneficium habere, poterit quoque pensionem sibi in eo beneficio dimisso reseruare. Et *questione decimanona, ad finem: Praemissis*, inquit, omnibus non obstantibus, si essem iudex, indicarem semper illegitimum dispensatum quoad ordines, & ad beneficia, esse capax Ecclesiasticae pensionis.

Nono quaeritur, An Titius consensu Pontificis transferens pensionem ad Caium, cum primum Clericali characteris fuerit insignitus, ac non aliter, eam exigere & percipere queat, antequam Caius sit Clericus effectus: hoc est, An possit exigere toto eo tempore conditionis in futurum pendente? Nam ex vna parte videtur eam capere & percipere non posse, quoniam pensio per translationem extinguitur, & noua altera constituitur; ergo Titius à die, quo in translationem consensit, pensionem extinguit. Ex parte altera, cum pensio sit sub conditione in futurum pendente translata, non videtur Titius suo se iure abdicasse ante conditionem impletam. Respondeo, posse Titium ante conditionis euentum pensionem exigere, quia quodcumque consensus est conditionalis, ante conditionem impletam, perinde est ac si datus non esset. Baldus in l. Siquidem. C. de Exception. Ergo pensio non est extincta. Quemadmodum cum quis suum beneficium dimittit alterius gratia, & non aliter, non se abdicat beneficium quod deponit, nisi alteri conferatur. Sic Flaminius de resignatione beneficiorum, *quasi. 4. sum. 55. Et seqq.* ubi nominat etiam alios auctores pro eadem sententia. Quid dicendum vero, si ille absque legitima facultate primam Clericorum tonsuram ab alieno Episcopo acceperit? statimne ut eam acceperit, pensionem per Titium ad ipsum translata acquirat? Minime, quia primam tonsuram ab Episcopo non suo sine sui Episcopi licentia accipiens, est ipso iure suspensus: ita ut ad vltiores ordines promoueri non possit sine legitima superioris auctoritate: ac proinde nequit capere pensionem.

Decimo quaeritur, De Titio, qui vicinus morti, habensque potestatem transferendi pensionem ad Caium nepotem suum, si cum obierit, aetatem legitimam, & primam tonsuram, vel minores Ordines ipse Caius habuerit: si minus, eam transferat ad Seium alterum nepotem: valebit nec ne huiusmodi translatio, ad Seium facta, si prius facta est ad Caium, si legitimam aetatem & minores ordines aut primam tonsuram habuerit: cum Titius decesserit? Valebit sane: quia licet quando Titius obierit, Caius, nec aetatem legitimam habebat, nec erat Clericus: Titius tamen non simpliciter ad eum pensionem transtulerat: nam si ita transtulisset, nullius momenti translatio fuisset: sed quia sub conditione transtulit, ideo sub conditione consensus praestitit: ac proinde ius, quod in pensione habebat, non amisit: atque idcirco pensionarius potuit ad Seium nepotem alterum pensionem transmittere, cum conditio in Caio suum effectum non fuerit sortita.

Vndecimo quaeritur, An religiosus idoneus sit ad pensionem consequendam? Respondeo, religiosum, qui solemniter voto est paupertatem professus, nihil proprium habere posse. *cap. Cum non dicatur. 12. q. 1. Et cap. Cum ad Monasterium, de statu Monach.* ex quo fit, ut pensionem habere nequeat religiosus, cum pensio sit ius quoddam certam pensionem ex fructibus beneficii exigendi & percipiendi. Ergo, quemadmodum religiosus vniuersum in re aliqua habere non potest, ita nec in beneficio pensionem. At Romani Pontificis auctoritate conceditur aliquando religioso, vel in monasterio, vel extra illud viuenti pensio, qua honeste & commode sustentetur. Quaerit aliquis,

An Abbatis superioris concessu possit Monachus, vel religiosus certam aliquam pensionem habere ex Monasterio bonis, unde sibi de victu vel vestitu prospiciat? Iure communi & antiquo potest: ita tamen ut superior eam ad nutum suum possit auferre & reuocare. *Panormitanus in cap. Nisi essent, de praben.* Nam ut seruis expresso, vel tacito domini permissa, potest peculium possidere, licet proprium quid habere nequeat. *l. Quam Taberontis ff. de peculio.* Sic religiosus potest iure communi antiquo ante Concilium Tridentinum peculium aliquod habere, sed Abbatis nutu reuocabile, tunc enim proprium non habet.

Quare Monacho concedi potest, ut habeat aliquid ad vitae vsus necessarium, ut docuit Calderinus *consil. 2. in rubrica, de regularibus.* & Innocentius *cap. Insinuanti. De Clerici vel Monachi*, Bartolus *in auben. ingressi. C. de sacrosanctis Ecclesiis*, quos memorat Gigas *de pension. q. 15.* Mouet quoque Ioannes Andreas *in cap. Non est obligatorum, de regul. iuris in 6. statutum* valere editum in Cenobio, ut quisque habeat decem aureos in singulos annos ad vestitum sibi parandum. Sed, An pensionem Abbatis nutu Monacho datam, & postea auctoritate Papae confirmatam possit Monachus inuito Abbate retinere, dubium est. Ait Panormitanus *loco proximo dicto* posse, quia inferior non potest auferre priuilegium, superioris auctoritate concessum: quod quidem locum habet, cum Papa sciens & prudens talem pensionem confirmauerit: alioqui minime, teste Gigante *loco citato. num. 3.* Ex his haberi iudicium potest eius quaestio, An religiosus certam aliquam religionem professus, cum ad Episcopatum promotus est, quem deinde Romani Pontificis auctoritate deponit, licite sibi ex eo annuum reseruet pensionem ducentorum aureorum nummorum Papae consensu? hoc enim posse fieri, inde colligitur, quia licet non sit voto paupertatis absolutus, eam tamen pensionem Pontificia auctoritate possidet, qua commode sustentetur.

Duodecimo quaeritur, An foeminae possit assignari pensio? Negat Gambarus *lib. 6. de offic. Et potestate legati, num. 281.* posse eam assignari, praeterquam Abbatissa, ac Priorissa Monasteriorum, vel Ecclesiarum suarum praefecta, in quibus certa quaedam beneficia habent, ut *Doctores annotant in cap. Cum ad Ecclesiarum, de offic. ordin. Et cap. Dilecta, de maiorib. Et obediens.* His enim foeminis auctoritate Papae potest pensio conferri, in fructibus, siue bonis suarum Ecclesiarum, vel beneficiorum constituta.

CAP. VIII.

In quibus beneficiis possint pensiones constitui.

PRIMO quaeritur, An in beneficio iure patronatus affecto, possit inficio patrono pensio constitui? Hanc quaestionem tractat Gigas *de pension. quest. 24.* & Gambarus *libro paulo ante nominato, num. 94.* Ex quo: um sententia respondeo, posse, quia pensio in huiusmodi beneficio imposita, nihil derogat iuri patroni: beneficium quidem sine eius consensu non conferitur: sed postquam nutu eius est collatum alicui, pensio absque eius consensu alteri reseruatur: Ut si legatus Romani Pontificis habens facultatem conferendi beneficia, & imponendi pensiones, Titio Clerico à Patrono nominato, conferat beneficium, & postea pensionem Seio reseruatum in eo constituat. Sed Patrono, inquit, alimenta debentur. *cap. Pia mentis, Et cap. Filio, 16. quasi. 7.* ergo Patrono nocet pensio in beneficio constituta. Respondeo: Si reuera contingeret, ut patronus alimentis indigeret & vtrique videlicet ipsi & pensionario satisfieri ex fructibus beneficii nequireret, prior esset Patroni causa, quam pensionarii. Est enim beneficium obligatum Patrono. Is autem, qui in re aliqua anteriorem habet hypothecam, iure praefertur. *l. Prior, Et l. Qui balneum ff. Qui potiores in pignore habentur.*

Secundo quaeritur, An si pensio in dicto beneficio sit

immodica constituta, ita ut noceret Ecclesie, possit Patronus excipere, & petere ut extingatur, vel ad debitam quantitatem redigatur? Potest, ait Gigas, & vere, *quest. 24. num. 12.* quemadmodum etiam potest id petere, si omnia bona Ecclesie sine causa, aut plura, quam par est, alienentur.

Tertio queritur, An cum à Romano Pontifice pensio impetratur in eo beneficio constituta, iuris, quod in illo Patronus habet, sit mentio facienda? Distinguit Gigas *eodem in loco*, quem & sequor: si Patronus est Clericus, non est necesse mentionem facere. Idem est dicendum de Patrono laico, sed ius patronatus habente ex præscriptione, vel consuetudine, vel privilegio acquisitum: his enim in tribus causis potest, & solet Papa beneficia conferre Patroni iure neglecto, vel expresse abrogato. Quando vero laicus est patronus ex fundatione, vel adificatione, vel dotatione Ecclesie, necessario fieri mentio debet; quia aliter si fiat, literæ Pontificiæ quibus pensio reservatur, subreptitiæ censentur, quia relatur aliqui, quod si pateret, difficiliorem redderet impetrationem pensionis: quia non solet Pontifex laici patroni facile iuri derogare. Eadem ratio est, quando sunt duo Patroni, Laicus & Clericus, tunc enim tale ius patronatus peti inde habet, ac si esset simpliciter laicorum.

Quarto queritur, An pensio reservari queat, cum beneficium conferretur, An vero possit imponi, postquam est collatum? Respondeo; id usu servari, ut pensio utroque modo imponatur: primo tamen modo, frequentius. Cum autem ea imponitur secundo modo, id non fit sine eius consensu, in quem est beneficium collatum, quia ius habet in beneficio: Ergo ut ex parte fructus eius minuantur, opus est eius consensu, eo quod initio integros accepit fructus beneficii.

Quinto queritur, An in beneficio parochiali pensio possit iure constitui? Respondeo, Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 13. de reformat.* vetuisse, ne in parochiali beneficio pensio imponatur, nisi 100. ducatorum quantitatem excedat, quod & ipse usus observat, ne parochialis Ecclesie Rector plus quam æquum est, oneretur: debet enim ex eius redditibus honeste sustentari, iura Episcopalia solvere, hospitalitatis officium exercere. *cap. Vacante, c. Cum causam, & cap. de Monachis, de prebend.* Si vero 100. ducatorum summam excedat, pensio solet imponi pro quantitate quæ superat. Olim imponebatur usque ad tertiam partem fluctuum in omnibus beneficiis: & iusta pensio censebatur, quando cumque tertiam partem non excedebat.

Sexto queritur, An requiratur consensus Rectoris beneficii, cum assignatur alicui pensio in eo beneficio? De hac questione Gigas *de pensionibus, quest. 10.* ubi ait: Si loquamur de Episcopo, in quibus potest pensio assignari, *ut diximus cap. 6. quest. 11.* nequit imponere citra consensum Rectoris beneficii. *sic etiam Cœcilius de pension. quest. 5.* imo si vacaret beneficium, in cuius fructibus constituitur pensio, esset, inquit, dandus legitimus defensor ad consentiendum in pensione: quod probat Gigas auctoritate Innocentii, Romani, Oldradi, & Ancharani. Idem dicendum est de legato Pontificio in casibus, in quibus potest assignare pensionem. Si vero loquamur de Romano Pontifice, potest quidem ille pensionem imponere absque consensu Rectoris beneficii, sed id facere non solet. Est regula Cancellariæ, quæ in regulis Adriani est 41. in regalis autem Leonis X. est 43. in qua aperte dicitur, etiam motu proprio literas reservationis annuæ pensionis super alicuius beneficii fructibus expediri non posse, nisi ex consensu illius, qui pensionem solvere debet: qui si præsens in curia sit, personaliter, alioqui per procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum cum solito iuramento consensum præstet: alias literæ nullatenus expediantur. Unde Gigas recte infert, reservationem pensionis etiam motu proprio factam, non valere sine consensu Rectoris beneficii pensione gravari,

nisi in tali reservatione Papa deroget prædictæ regulæ Cancellariæ, alioqui enim ereditur eam regulam velle servare.

Si queras, An Rector beneficii in curia præsens possit consentire in pensione assignata per procuratorem ad hoc specialiter constitutum? Glossator *in regula 44. Cancellariæ in regulis Innocentii VIII.* dicit posse, p. oba: *ex regula iuris in sexto, Quis per alium.* Eius sententiam merito cõfutat Gigas q. 11. nam in regula dicitur, [si præsens sit in curia, personaliter consentiat, & iuret.] Item quum lex alicuius præsentiam postulat, tunc actus per procuratorem expediri non potest Abbas *in cap. cum parati, de appellat.* ait, quãdo in statuto requiritur præsentia propinorum, non sufficit, si per procuratorem adint, nec sufficit rati habitio. Item quando lex vel statutum requirit proprium iusiurandum, non satis est procuratoris iuramentum, etiam si fuerit ad id specialiter constitutus.

Septimo queritur, An in Episcopatu possit pensio constitui? Responset Paulus Romanus *de pensionibus cap. 1. num. 1. in 1. causa*, & Gigas *de pensionibus. q. 7. in principio*: non nisi magna ex causa Episcopatus pensionibus onerari solitos. quare in Concilio Lateranensi sub Leone X. statutum est, ne mensis Episcopibus pensiones imponantur: nisi ex causa resignationis, vel etiam alia, quæ in Consistorio secreto licita, honesta, & probabilis videatur. Hinc ille mos manavit, quo Romanus Pontifex, cum in Episcopatibus Antistitum obitu vacantibus pensiones imponit, Concilio Lateranensi speciali iure derogat adiecta clausula. [Non obstantibus constitutionibus et statutis Concilii generalis:] nec enim, ut quidam avunt, sufficeret ea clausula generalis: *Non obstantibus constitutionibus quibuscumque*, nam per eam clausulam non esset Constitutioni Concilii derogatum: cum ea clausula generalis solum posset comprehendere Constitutiones Pontificias. *Archidiaconus cap. 1. de Constitutione in sexto. Decius cap. 1. in prima lectura. num. 2. de iudiciis. Ioan. Selua de beneficiis par. 3. quest. 11. num. 31.* In Concilio vero Trid. *sess. 24. cap. 13. de reformat.* decretum est, ne Ecclesie Cathedrales, quarum redditus annui summam mille ducatorum non superant, vilius pensionibus graventur: quod etiam usus observat. Nec Concilio derogatur, nisi eius speciali facta mentione, Hispaniarum Rex, in Episcopatibus, in quibus omnibus ius habet patronatus, solet auctoritate Romani Pontificis expediendas pensiones reservare usque ad tertiam partem. Vnde in schedulis Consistorialibus, Cardinalis, qui Ecclesiam Cathedralē vacantem denuntiat, & à Papa petit, ut nominatum, presentatum, & oblatum à Rege, Episcopum instituat, dicit in hunc modum: *Supplicatur pro expeditione pensionis annuæ in favorem personæ, N. vel nominandæ, & quæ una cum pensionibus tertiam partem fructuum non excedit.* In beneficiis simplicibus solet pensio constitui, quæ non superet dimidiam fructuum partem. Quod si beneficii redditus annuus 24. ducatos non excedit, nulla solet imponi pensio, ait Mandosius *in tract. de Signatura gratia & iustitia, tit. pensiones.* Item, si beneficium quod resignatur, est Canonatus, aut dignitas, non solet onerari pensione, nisi redditus eius 100. ducatorum quantitatem excedat: & tunc pro quantitate, quæ superat, pensio solet imponi.

Octavo queritur, An in beneficio commendato possit pensio constitui? In his beneficiis, quæ nostra ætate de more commendantur, imponi potest: nam illa idem iuris habent, quod beneficia collata. *Propositus in cap. 2. num. 4. & 5. quest. 3. Anania, in cap. Non satis, de Simonia. Gambar. de offic. legati lib. 6. num. 154.*

Nono queritur, An cum Titius resignando suum beneficium dimittit, quod cõfertur Caio, non solum pensio reservari queat ipsi Titio in eo beneficio dimisso & collato Caio, sed etiam in eo beneficio, quod Caius iam ante obtinebat? Respondeo, usu esse receptum, ut Clerico suum beneficium dimittenti, referretur pensio constituta in alio beneficio, quod resignatarius habebat:

videli.

videlicet, quando beneficium dimissum nequit pensionis onus sustinere, ob tenues eius beneficii redditus: imponitur enim tunc pensio, vel simpliciter in aliis resignatarii beneficiis, vel simul in beneficio per resignationem dimisso, & in alio, quod resignatarius ante possidebat.

Decimo quaeritur, An Titio suum beneficium deponenti in gratiam Caii, possit ei pensio referuari in beneficio Sempronii constituta? Est id quoque in morem inductum, ut resignanti beneficium pensio referretur, imposita non quidem in beneficio resignato, nec in alio quo resignatarii, sed in cuiusdam alterius beneficio. Huius rei iubiicium exemplum. Resignat Titius suum beneficium, quod conferretur in Caium; & cum tale beneficium tenuerit, nec Caius vllum aliud habet, referatur Titio resignanti pensio, in beneficio, quod Scius habet, imposita: ea tamen minime imponitur Caio dissentiente. At qui citra Simoniam labem, dicit aliquis, nequit id fieri vltimo modo: sic enim videtur vendi Caio beneficium pensionem loco pretii accepta, quam Scius pro Caio se solutum promittit. Cum item conferretur beneficium, idcirco in eo pensio constituitur libera omni simoniae vitio, quia beneficium alicui dare referuata pensione, nihil aliud videtur esse, nisi illius beneficii fructus ex parte minuere. Vt exemplo: beneficii, quod in Caium conferretur, annui redditus sunt 200. nummi aurei, referuatur in illo pensio Titio 50. aureorum, ac proinde Caio non datur integrum beneficium, sed diminutum, quia conceditur ei eius percipiendi solum 150. aureos: at vero cum Caio datur beneficium dimissum à Titio, & referuatur pensio ipsi Titio in beneficio Scii constituta, videtur esse facta venditio vel permutatio beneficii cum pensione: quod etiam est absurdum. Negamus (respondendo obiectioni) vllum hic simoniae crimen contineri, vti nec in exemplo superioris quaestionis: potest enim Papa pensiones imponere non solum in beneficiis quae conferuntur, sed & in beneficiis iam ante collatis. Nec impedit, quod beneficium ante acceptum, beneficiarius tanquam suum possideat: quoniam beneficiorum, cum sint bona Ecclesiarum, semper Romanus Pontifex plenissimam habet administrationem: & ideo non solum ea quae conferuntur beneficia, sed etiam ante collata, potest pensionibus onerare. Quis enim negare audeat, quin iustus de causis, ob communem scilicet Ecclesiarum necessitatem, possit Pontifex, & beneficiarius, & Ecclesiarum bonis novos census imponere, & antiquos augere, & amplificare?

Vndecimo quaeritur, Quid dicendum, si Titius, qui duo beneficia dimittit Caii gratia & fauore, referuata sibi pensione 100. aureorum in vtroque, ac deinde Caius resignatarius vnum alterum illorum dimittit Sempronii causa: Caius ne, An Sempronius Titio debeat pensionem impositam? Gambarus praecipuo libro, num. 667. respondet distinguendo: aut illa duo beneficia pares redditus fuerunt, aut impares. Si pares, onus pensionis aequae in Caium & Sempronium diuiditur, ut constat ex l. Reus, §. Cum in talibus ff. de duobus reis. Si vero impares, onus diuiditur pro rata portione fructuum, ut ex cap. Constitutus, de religio. domibus, manifestum est.

Duodecimo quaeritur, Valeat ne pensio referuata citra consensum eius, qui regressum, ingressum, vel accessum habet ad beneficium, in quo est constituta? exemplum sit, ut declarem: Scius regressum habet ad beneficium Titii, & Titius Scio in scio beneficium dimittit Caii gratia, & fauore, referuata sibi in eo certa pensione: Quaeritur, An haec pensio subsistat absq; consensu Scii? De hac quaestione Gigas de pensioni. quest. 79. vbi affirmat pensionem valere, sed sine villo ipsius Scii detrimento: ac ita esse in Rota iudicatum. Ita etiam Puterus decis. 79. lib. 2. Flaminius de resignatio. beneficio. lib. 6. quest. 2. num. 86. Nam etiam in simili causa, si feudatarius filios non habens, feudum det in dotem filiae suae, concessio valet, dum pater viuat, non postea, cum successori nocere non possit. cap. Nuper, de donationibus inter virum & uxorem: sic quoque valet ea

pensio referuata, citra vllum tamen detrimentum eius, qui habet regressum ad beneficium: Ita vti si ad beneficium aliquando reuertatur, illud pensione liberum reuertetur, perinde ac si nulla esset in eo pensio constituta. Et idem iuris est, etiam si Motu proprio Romani Pontificis sit ea pensio assignata: nam vti ait Gigas q. citata. num. 3. Cardinalis, Imola, Decique securus sententiam; Motus proprius Romani Pontificis nihil tribuit cum detrimento iuris alicui acquiri. Nam Papa non vult privilegium vel ius alicui concedere, nocendo iuri alterius.

Decimo tertio quaeritur, An qui succedit in beneficio onerato pensione, eam solvere debeat? Communis est omnium sententia, solvere debere: ut docet Gigas quest. 43. Ratio est, quia pensio est onus reale impositum in fructibus beneficii, & beneficium ad beneficiarium successorem, cum suo onere transit. Deinde hoc ipso quod is qui succedit, consensum praestitit, accipiens beneficium oneratum pensione, videtur quasi contrahere, & sese pensionario obligare: Vnde contra eum actio personalis oritur, ac surgit ex quasi contractu. pensiones enim in beneficio impositae, sunt quasi onera in rebus constituta, quales sunt decimae, census, collectae, & similia. Et ideo in literis Pontificiis, vbi pensio referuatur alicui, solet clausula apponi, haec videlicet: *pensionem annuam per Titium Ecclesiae illius modernum Rectorem, & eius in praefata Ecclesia successorem persolendam, vti ait Parisius consil. 82. num. 2. vol. 4.* quare successori, literae Pontificiae, quibus pensio referuatur, denuntiantur.

Decimo quarto quaeritur, An qui succedit in beneficio pensione onerato, solvere pensiones debeat, quas beneficiarius demortuus praeteritis annis non soluerat: an potius haeres beneficiarii? De hac quaest. Gigas de pensionibus quest. 39. de qua ea re, ait se Venetis lae prius interrogatum fuisse, & Gambarus lib. 6. superius memorato, num. 428. vbi dicit Auditores in Rota hanc quaestionem insolutam reliquisse: & Cassadorus decis. 4. in Rubrica de locato, ait, rem hanc esse dubiam, & inter praedictos Auditores laepe agitatam, definitam tamen nunquam. Duplex est auditorum opinio: Vna affirmantium, haerem debere eas pensiones solvere, si demortuus beneficiarius male eas consumpserit, aut in suos vsus priuatos impenderit. Ita Cacialupus de pensionibus. quest. 11. Gambarus lib. 6. quest. 11. num. 441. Ratio eorum est, quia is, qui successit in beneficio, nihil percipit ex fructibus praeteritis, cum illos retinuerit sibi, atque consumpserit beneficiarius prior. Altera est opinio affirmantium, eum qui succedit, solvere eas pensiones debere. Ita Francus in cap. vlt. ad finem de officio. cui videtur magis accedere Gigas quaestione citata. numer. 9. & 10. Nauarrus tomo 1. consil. de praeu. consil. 4. l. m. 3. & seqq.

In hac quaestione conueniunt omnes auctores, si pensiones extent apud alterutrum, nempe haerem, aut posteriorem beneficiarium, cum illas pensiones solvere debere: & de hoc minime dubitatur. Contentio item, si prior beneficiarius pensiones in utilitatem & commodum Ecclesiae conuertit, esse soluendas ab eo qui in Ecclesia successit; quod si insumpsit eas in utilitatem haeredis, ab eo solui debere. Vis ergo quaestionis in eo consistit, An cum prior beneficiarius eas vel male consumpserit, vel in suos vsus priuatos impendit, debeat solvere is, qui in haereditate, an qui in beneficio successit? Ac probabilior em ego quidem arbitror secundam sententiam, nam pensio est onus in beneficio impositum: quemadmodum census, decima, vel collecta. Sed bonum haec onera in se habentium possessor creditor obligatur. cap. Si quis laicus. 16. quest. 1. l. Imperator. ff. de publicanis. Onus enim, & seruitus in rebus imposita, cum rebus ipsis transferuntur. cap. Ex literis, de pignoriibus, & cap. Eum. §. 1. de donationi. Neque obstat argumentum prioris sententiae. Nam licet ad eum, qui in beneficio successit, superioris temporis pensiones non peruenerint, peruenit tamen ipsum beneficium pensionario cum onere & seruitute ob-

ligatum.

ligatum. Quamvis etiam fructus ex beneficio nondum percepti, etiam perceptum ipsam beneficium. Vt propterea pensionarius convenire queat novum beneficium possidentem, & ab eo transacti temporis sibi debitas pensiones exigere.

Decimoquinto quaeritur, An qui in beneficio succedit, pensiones debeat solvere, a priori beneficiario, qui beneficium dimisit, & superstes est, minime solvatis, aut quia noluit ille, aut quia non potuit? Responder Gigas, cuius ergo responsum probat, *quæst. 43.* eas solvere beneficiarium debere, ad quem fructus beneficium, cum adhuc vivat, annis superioribus pervenerunt; nam fructus beneficium singulis annis tacite sunt hypothecæ subiecti pro pensione solvenda, *sic Romanus consil. 388.* ita vt cum eo, qui fructus percepit, hypothecaria actione litigare possimus, *ut dicam inferius.* Teste etiam Dominico in *cap. ult. §. Porro, de offic. ordinari. in 6.* collectam singulis annis beneficio impostam is debet solvere, ad quem illius anni fructus deventur, quamvis collecta nondum soluta beneficium dimiserit. Gigas tamen recte annotavit, pensionarium posse contra alterum agere in iudicio: potest enim vel novum beneficium possidentem indicere, vel antiquum: cautius tamen faciet, si novum possidentem conveniat.

Decimosexto quaeritur, An cum pensio imponitur in fructibus certi beneficii, prædii, vel possessiones habentis, quæ quotannis duplices fructus fuerunt, bis ad annum solvi debeat? Minime, quia pensio non debetur ex huius, vel illius prædii fructibus, sed generatim ex omnibus beneficii redditibus.

Decimoseptimo quaeritur, An in distributionibus quotidianis pensio imponatur? Communis omnium sententia negat imponi ob eam causam, quod pensio ex beneficii fructibus debeat; quotidianæ vero distributiones nequaquam in fructibus beneficii numerantur. *Oldradus consil. 117. Ioan. Andreas in rubrica de concess. præben. Rotæ decis. 134. in novis. §. 766. in antiquis. Felinus cap. Ad aures, de rescriptis.* Quoniam distributiones sunt laboris stipendium, & operæ, & ministerii merces. *cap. primo, de Cleric. non resid. in sexto.* Sed dubitabit aliquis, An quando præter distributiones quotidianas sunt quoque redditus communes, qui diuiduntur in eos, qui certis anni temporibus intersunt officiis diuinis, licite in illis pensio imponatur? Refert Gambarus *de officio, & potestate legati lib. 6. num. 24.* in Rota iudicatum, constitui non posse, quia licet communes sint tales beneficii redditus, fructus tamen illius non censeantur, quoniam, vt laboris merces & stipendium operæ debeat. At tamen, Mandosio recte *lib. de Signatu. gratia & iustitia, tit. pensiones,* aliquando pensio in quotidianis distributionibus imponitur, & tunc ea solet clausula apponi: [Etiam si in solis distributionibus, & non nisi, præsentibus, & diuinis officiis interessentibus dari, & per eos lucrari consuetis, &c.] qua clausula apposita debetur pensio, etiam ex illis distributionibus, quæ dari solent iis, qui diuina officia statim horis frequentant. Quotiescumque vero pensio simpliciter in beneficio constituitur, censetur in fructibus tantum, distributionibus exceptis imponi. Quid si beneficium nullos redditus, præter distributiones habeat? Tunc pensio in distributionibus ipsis imposta censetur, quod ni esset, concessio pensionis vana, & inutilis redderetur.

Decimo octavo quaeritur, An pensiones transactis annis non solutæ pensionario demortuo, debeat heredi ipsius? *Agit de hac questione Gigas de pensionibus, quæst. 52. Et nos supra cap. 3. huius libri, quæst. 8. §. q. 16.*

CAP. IX.

Quomodo pensio in beneficio imponi possit, ac soleat.

Primo quaeritur, An sit iuri consentanea ea clausula, quæ solet in constituendis pensionibus apponi: vt sci-

licet pensio solvatur, habita, vel non habita beneficii possessione? Mandosius *de Signatu. gratia, & iustitia, tit. Pensiones,* arbitrat, pensiones, quæ in beneficiis ultra montes in Hispania consentientibus conceduntur, quam dixi clausulam continere: propter ea quod difficile probari possit, sit necne possessio beneficii apprehensa, & quis verus possessor, quis intrusus debeat iudicari. Quocirca licet beneficiarius possessionem nactus non fuerit, pensionem debet; alioqui nunquam, aut raro solueretur, cum pensionarius certior fieri nequeat, cepetne beneficiarius possessionem. Pensiones vero, *inquit Mandosius,* quæ in beneficiis Italicis imponuntur, hanc clausulam non continent, quia facile pensionarius scire potest, possideat necne beneficium is, qui debet solvere pensionem. Attamen in his quoque pensionibus eadem clausula solet apponi, sed de eius æquitate quidam dubitarunt. Primum, quia *ex l. Si debitor ff. de contrahen. emptione,* qui emit decem mensuras olei ex certo prædico proventuri, non debet eas solvere nisi oleum proauerat. *Et l. Cum certus ff. de triitico, vino, oleo;* si legentur decem amphoræ vini ex certo fundo colligendi, non debentur plures quam colligantur: sed pensio ex beneficii fructibus solvenda est, ergo non debetur ante perceptionem fructuum. Deinde, res promissa vel legata, si pereat sine culpa debitoris, iure ab eo non exigitur. *Inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo. oblig.* sed fructus beneficium, cuius Clericus possessionem adipiscino potuit, videntur periisse sine culpa ipsius. Adhæc, impedimentum eueniens iustam excusationem affert homini, non faciendi id, quod alioqui facere debebat. *cap. communiter, distinct. 3. §. cap. Quomodo modum, de iur. iur. Cur ergo beneficiarius pensionem solvere debeat, cum beneficii possessionem nequeat apprehendere? Videtur etiam clausula illa speciem simoniæ continere: nam si pensio non habita possessione beneficii solvenda est, sequitur, vt ex ipso beneficii titulo debeat, & beneficiarius pensionem solvere ex suo patrimonio cogatur; & proinde videtur esse quædam beneficii nundinatio. Demum, sequeretur inde, vt beneficiarius tamen si nunquam beneficium possideret, tamen singulis quibusque annis solvere pensionem deberet, quod durum profecto videtur esse, ne dicam intolerabile. Quapropter teste Flaminio Parisio *de resignatio. beneficio. lib. 6. quæst. 2. num. 147.* in Rotæ auditorio semper ea clausula mitius & benignius est accepta: scilicet, ne ultra duos vel tres annos protendatur: hoc est, vt beneficiarius ad duos, vel ad tres annos non amplius pensionem soluat, possessionem beneficii minime adeptus. Quid quid sit de Auditorum in Rota sententia; Navarrus *tom. 1. consiliorum, de præben. consil. 50. num. 4.* censet, istiusmodi clausulam, multam habere æquitatem. Nam difficultas rem promissam præstandi, promittentem non excusat. *l. Continuo. §. Cum ita ff. de verb. obligat.* Deinde periculum & damnum, quod quis sua sponte incurrat & sustinet, ipsi imputatur. *cap. Damnum, de regul. iuris in sexto.* sed qui beneficium tali pensione oneratum sponte suscipit, id onus sibi imponit. Præterea, quia euentus quem potuit, ac debuit prævidere, non excusat. *l. Si putator, ff. ad legem Aquiliam;* sed quisque prævidere potest, possit ne beneficii, quod accipit, possessionem nancisci. Postremo licite potest beneficium, cuius redditus annui, sunt 300 aurei, tibi concedi, ea lege, vt quotannis Titio 100. reddas: etiam prius quam eius possessionem consequaris, quoniam etsi nondum fructibus beneficii potiare, ius tamen eos exigendi habes, & spem iis potiundi.*

Neque vero magnum & difficile est aduersariorum argumenta diluere. Primum enim soluendo, dicimus debitorem illum non debere eas solvere mensuras, quas promittit tantum se soluturum ex fructibus certi prædii vel fundi: at vero pensionarius generatim promittit se ex fructibus beneficii pensionem soluturum: atque illi satis est si ius & spem habeat eos percipiendi suo tempore. & hinc etiam facilis aperitur via ad solutionem aliorum argumen-

torum: